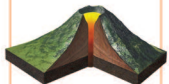
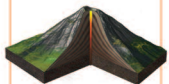

FAKTY

Typy wulkanów Wulkany są klasyfikowane według rodzaju skały, kształtu i historii aktywności. Wpływ na typ wulkanu ma także obecność powietrza, wody i lodu podczas erupcji.

Stożek żuźlowy Erupcje o umiarkowanej sile eksplozywnej powodują narastanie stożka zbudowanego z żuźla otaczającego wylot komina wulkanicznego. Tego rodzaju erupcje niekiedy kończą się wypływem lawy, która wypełnia krater.

Wulkan złożony, czyli stratowulkan Te wysokie stożki o stromych zboczach powstają wskutek wielokrotnych erupcji i osadzania na przemian warstw popiołu i lawy. Są często podziwiane za na swoje regularne kształty.

Wulkan tarczowy Gdy lava wypływa na wszystkie strony z centralnie położonego otworu komina wulkanicznego, powstaje wulkan tarczowy. Te szerokie wulkany mogą powstać w wyniku pojedynczej erupcji lub wskutek wielu tysięcy pojedynczych epizodów.

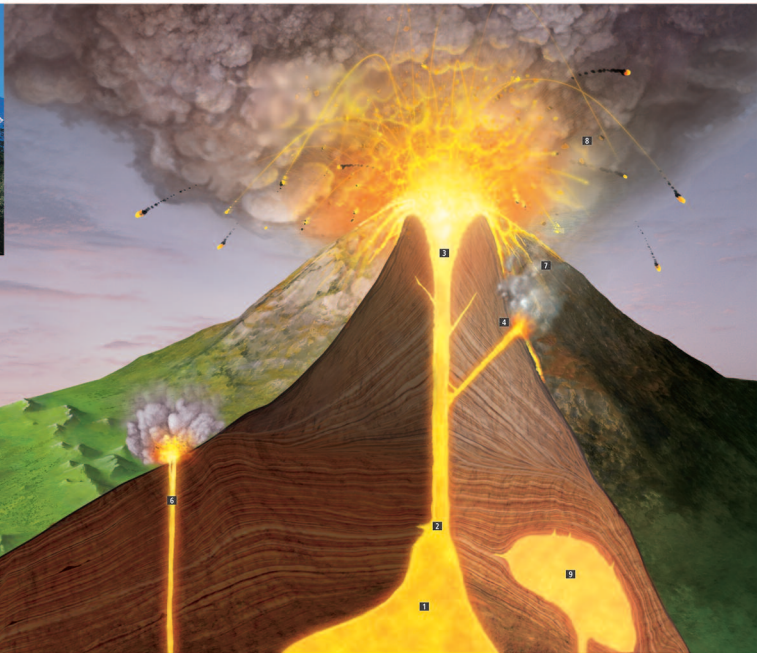
Szczelina ryftowa Wulkan szczelinowy powstaje na linijnym wypełnieniu w skorupie, przez które wylewa się lava. Wulkan ryftowy jest łącznym efektem erupcji i oddalania się twardych skal podłoża od centralnej części ryftu.

Wulkany

Wulkany występują na każdym kontynencie i w każdym basenie oceanicznym, często stając się imponującymi górami ognia. Żadne dwa wulkany czy erupcje nie są identyczne, ale wszystkie aktywne wulkany wyrzucają gorący materiał z jednego lub kilku kominów łączących ich wnętrze z powierzchnią. Materiał ten to płynna lava, gaz, popioły i zestalone fragmenty skalne zwane bombami wulkanicznymi.

Fudzi (małe zdjęcie poniżej, po lewej) Ten piękny wulkan o regularnym stożkowym kształcie jest najwyższym szczytem Japonii (3776 m). Jest wulkanem drzemającym, który ostatni raz wybuchł w 1708 r. Wulkan otacza pięć jezior, w tym popularne jezioro Kawaguchi.

Erupcja Magma w warunkach wysokiego ciśnienia wznosi się i gromadzi w wielkich podziemnych komorach (1), z których wydostaje się podczas erupcji. Zaczynają się tworzyć kryształy niewielkich rozmiarów, a woda i pęchający gaz powodują wzrost ciśnienia, aż ruszą do góry, tonąc w sobie drogę przewodów wulkanicznych ku powierzchni (2). Erupcja następuje z centralnego krateru (3) lub otworów pasyżytycznych (4) na stokach wulkanu. Erupcje szczelinowe są związane z zespołem otworów ułożonych w jednej linii, wzdłuż szczeliny w obrębie wulkanu (5). Wszystkie trzy typy otworów są zasilane przez wypełnione magmą szczeliny, zwane dajkami (6). Produktami erupcji są potoki lawowe (7) i materiał proklastyczny (8). Para wodna, gazy i fragmenty skał tworzą dymiący obłok, towarzyszący erupcji. Magma, która nie osiągnęła powierzchni ziemi, ochładza się i zastyga w formie lalkotu (9).

FAKTY

1. Djon del Salado Wysokość 6887 m stratowulkan jest najwyższym położonym aktywnym wulkanem na Świecie. Nie ma wprawdzie przejawów aktywności w czasach historycznych, ale na stokach zalegają bardzo świeżo wyglądające produkty erupcji, a na szczycie widać czarne fumarole (otwory, z których wydobywa się para wodna i inne gazy). Wulkan ma wiele stożków, kopuł lawowych i kasterów.

Djon del Salado, Chile

2. Kilimandżaro Najwyższym i najmłodszym z trzech stożków tego stratowulkanu jest Kibo. Obiekt krater na jego szczycie ma ok. 2,5 km średnicy. Kilimandżaro nie wybuchł w czasach historycznych, ale para wodna i związki siarki stale wydobywają się z licznych fumarol.

Kilimandżaro, Tanzania

3. Demawend Ten drzemący stratowulkan niedaleko Teheranu jest najstarszym wulkanem na Bliskim Wschodzie (5670 m). Nie odnotowano tu erupcji w okresie historycznym, jednak zachodni stok pokrywają młode potoki lawowe. Gorące źródła na stokach i fumarole nad niewielkim jorkiem przy kraterze szczelinowy doprowadziły do wywołania erupcji w przyszłości.

Demawend, Ebur, Iran

4. Elbrus Podwójny stratowulkan wysokości 5642 m bywa uważany za najstarszy w Europie. Po raz ostatni wybuchł w 50 r. n.e. Z wulkanem są związane źródła termalne i fumarole emitujące związki siarki. Górne partie wulkanu pokrywają 22 lodowce.

Elbrus, Kaukaz, Rosja

5. Orizaba Jest to aktywny wulkan, z ostatnią erupcją w 1887 r., położony w transmeksykańskiej strefie wulkanicznej, przecinającej cały Meksyk. Do tej strefy należą też wulkany Popocatepetl, górnicy nad miastem Meksyk.

Orizaba, Meksyk